

tweetalig primair onderwijs Bilingual Primary Education

The logo for 'tpo' (tweetaalig primair onderwijs) is displayed in a white rounded rectangle. The letters 't', 'p', and 'o' are in a bold, lowercase, sans-serif font, colored yellow.

Voorbeeldmatige uitwerking
van een leerlijn Engels tpo
in de vorm van streefdoelen
per twee leerjaren

This is a sample elaboration
of the English tpo learning
trajectory organised in goals
per two grade levels.

Leerlijn Engels

A large white double-headed arrow spans the width of the slide, with the text 'English learning trajectory' centered within it.

English learning trajectory

Colofon

Leerlijn tweetalig primair onderwijs

Voor u ligt het boekje met de leerlijn tweetalig primair onderwijs (tpo), één van de eindproducten uit de pilot tpo (Nuffic). Bij het ontwikkelen van deze leerlijn tpo is met drie hoofdkenmerken rekening gehouden:

- het Nederlands curriculum is leidend en het aanbod is dekkend voor de kerndoelen;
- het percentage Engelstalige lessen en activiteiten bedraagt 30 tot 50%;
- er is veel aandacht voor internationaliseringsactiviteiten.

De leerlijn tpo is ontwikkeld door SLO en specialisten Engels in samenwerking met tpo-coördinatoren en voorgelegd aan een groep scholen die deelnam aan een pilot. De pilot startte in 2014 met 19 pilotscholen met tweetalig basisonderwijs in groep 1 en is in mei 2023 geëindigd. Ieder schooljaar werd de pilot uitgebreid naar hogere groepen. Het ontwikkelen van een leerlijn tweetalig primair onderwijs voor groep 1 tot en met 8 onder leiding van SLO was één van de doelstellingen van deze pilot.

Andere producten voor tpo-scholen

SLO ontwikkelde naast deze leerlijn nog andere producten voor tpo-scholen.

Inhoudslijnen

In de *inhoudslijnen* is de inhoud voor Engels tpo uitgewerkt in aanbodsdoelen met daaraan gekoppeld voorbeelden van mogelijke activiteiten. Dit geeft scholen een basis om hun eigen lesprogramma te ontwikkelen.

Observatie-instrument

Het *observatie-instrument* is ontwikkeld voor de groepen 1 tot en met 4. Hiermee kunnen leerkrachten de ontwikkeling van leerlingen volgen.

Handreiking Spelling

De handreiking *Spelling in het tpo* is speciaal geschreven voor alle tpo-coördinatoren en tpo-leerkrachten die betrokken waren bij de landelijke tpo-pilot. In deze handreiking wordt achtergrondinformatie gegeven over het Engelse spellingssysteem. De informatie in deze handreiking is ook goed bruikbaar in een vvto-setting.

Handreiking Wereldburgerschap

In de handreiking *Wereldburgerschap in het tpo* zijn acht vensters (De vensters op de wereld van NCDO) vertaald naar thema's. Hierbij wordt voor elk thema per fase van het primair onderwijs voorbeelden gegeven van onderwerpen die zich lenen voor internationaliseringsactiviteiten. Door onderwijs vorm te geven vanuit 'de bril van wereldburgerschap' wordt de wereldburgerschapontwikkeling van leerlingen bevorderd (één van de drie hoofdkenmerken van de pilot tpo).

Auteur: Gäby van der Linde-Meijerink (SLO)

Eindredactie/realisatie: Gäby van der Linde - Meijerink, Martin Klein Tank
Met dank aan Marielle Barbieri-Marks voor hulp bij de Engelse vertaling

Jaar van uitgave: december 2022

Meer informatie

SLO

Postbus 502

3800 AM Amersfoort

telefoon: (033) 4840 840

internet: www.slo.nl

e-mail: primaironderwijs@slo.nl

Engels tpo

Dit is een voorbeeldmatige uitwerking van een leerlijn Engels tpo voor het tweetalig primair onderwijs in de vorm van streefdoelen per twee leerjaren.

Woordenschat en woordgebruik

Doelen tpo voor eind po

De leerling:

- beschikt over voldoende woorden om zich te kunnen uiten;
- is gespitst op correct woordgebruik.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'woordenschat en woordgebruik' is gericht op de ontwikkeling van kinderen en voor eind groep 8 geldt:

Op dit niveau is woordenschat geen onderscheidend kenmerk meer. De woordenschat van de leerling is voldoende om teksten te lezen en wanneer nodig kan de betekenis van onbekende woorden adequaat opgezocht worden (in woordenboeken) of uit de vorm, de samenstelling of de context afgeleid worden.

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8
Passieve woordenschat	De leerling: <ul style="list-style-type: none">- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 2500 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 4000 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 6500 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 8500 woorden
Actieve woordenschat	De leerling: <ul style="list-style-type: none">- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 1000 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 2500 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 4500 woorden	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none">- heeft een actieve/productieve woordenschat van gemiddeld 7000 woorden
Betekenisuitbreiding	De leerling: <ul style="list-style-type: none">- heeft belangstelling in woorden en woordbetekenissen (afleiden)- kan woorden voor concrete zaken gebruiken- kan woorden voor schoolse omgang gebruiken	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none">- kan woorden uit vaktaal en academische schooltaal gebruiken- kan classroom English woorden gebruiken- kan verschillende vormen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none">- kan nieuwe woordbetekenissen van bekende woorden afleiden- kan woorden opzoeken in een (online) woordenboek- kan variëren in woordgebruik	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none">- kan abstracte begrippen uit vaktaal/academische schooltaal gebruiken- kan spreekwoorden, uitdrukkingen, beeldspraak gebruiken

- kan woorden uit (prenten)boeken gebruiken	van ontkenningen begrijpen	- kan ideeën en gevoelens concreet uitdrukken	- kan bevestigende en ontkennende taaluitingen gebruiken
- kan het verschil tussen enkel- en meervoudsvormen begrijpen		- kan bevestigende en ontkennende taaluitingen onderscheiden	

Luisteren

Doelen tpo voor eind po (ERK-niveau: B2)

De leerling:

- luistert naar gesproken teksten over alledaagse onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling;
- begrijpt de hoofdpunten daarvan, en kan relaties leggen daartussen;
- herkent en ervaart samenhang in teksten;
- herkent en begrijpt hoe teksten zijn afgestemd op doel en op publiek;
- herkent correct woordgebruik grammatica.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'luisteren' is gericht op de ontwikkeling van kinderen m.b.t.:

- inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur);
 - vorm (van gerichte aanwijzingen bij het luisteren tot zelfstandig keuze maken voor globaal, precies of selectief/gericht luisteren).
- In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoediging nodig van de leraar. Denk hierbij vooral aan: visuele ondersteuning, total physical response, mimiek en gebaren.*

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8
Luisteren	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal) De leerling: - kan naar instructie luisteren * gedragsaanwijzingen * uitleg, aanwijzingen en instructie (over bekende activiteiten in de klas) - kan naar een verhaal luisteren * verhalen die de leraar, een ander kind of iemand anders vertelt of luisteren naar het voorlezen van een prentenboek * verhalen van de leraar of een andere leerling over wat die heeft meegemaakt of naar	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal) De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: - kan naar instructie luisteren * uitleg van nieuwe taken * instructie in de les - kan naar een verhaal luisteren - kan naar de mening van de leraar, van elkaar of iemand anders, luisteren * gesproken tekst op radio, televisie en	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal) De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: - kan naar instructie luisteren (met ondersteuning door bijv. beeld, gebaren of mimiek) - kan naar een verhaal luisteren (met ondersteuning door bijv. beeld, gebaren of mimiek) * informatie over actueel onderwerp	(zowel individueel, in kleine groep als klassikaal) De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: - kan naar instructie luisteren * instructie bij opdrachten die ze op een ander moment moeten uitvoeren - kan naar een verhaal luisteren (met minder ondersteuning door bijv. beeld, gebaren of mimiek) * informatie over

- verhalen die verzonnen zijn
- kan naar informatie (over concrete onderwerpen) luisteren en kijken
- * gesproken tekst en filmpjes
- * digitale prentenboeken en luisterboeken
- * series voor eigen leeftijd

- internet
- * informatieve presentaties van de leraar
- * educatieve programma's afgestemd op de leeftijd

- abstracter onderwerp
- * betogende tekst van leraar of leerling

Kenmerken van de taakuitvoering: luisteren

- De leerling:
- kan instructies begrijpen en uitvoeren
 - ontwikkelt verhaalbegrip (verschil tussen verhaal, instructie of informatie)
 - kan wat het hoort interpreteren
 - kan rijmwoorden herkennen
 - kan klanken onderscheiden

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:
- kan kennis van de wereld koppelen aan gesproken tekst
 - kan bedoeling van gesproken tekst achterhalen op basis van eigen kennis en ervaring

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:
- kan precies luisteren bij uitleg en instructie
 - gaat bewust na of het de uitgesproken tekst begrijpt
 - kan het doel van een tekst herkennen
 - kan manier van luisteren afstemmen op doel
 - kan hoofdzaken herkennen door in aanraking te komen met verschillende tekstsoorten en onderwerpen
 - kan (woord)betekenissen afleiden
 - kan verschillende meningen herkennen
 - kan samenvatten wat het gehoord heeft
 - kan controlevragen stellen om juiste informatie uit tekst te halen

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:
- ontwikkelt verhaalbegrip van minder bekende (gesproken) tekstsoorten
 - luistert selectief om gerichte informatie te achterhalen
 - kan kritisch luisteren
 - kan doelgericht luisteren
 - kan doel van gesproken tekst herkennen
 - kan hoofdzaken onderscheiden
 - kan hoofdgedachte per (gesproken) tekstdeel bepalen
 - kan verschillende meningen herkennen
 - kan wat het hoort evalueren
 - kan controlevragen stellen om juiste informatie uit tekst te halen

Spreken

Doelen tpo voor eind po (ERK-niveau: B1/B2)

De leerling:

- kan redelijk vloeiend en in heldere bewoording een beschrijving geven van gebeurtenissen, informatie geven, verslag uitbrengen, uitleg en instructie geven in alledaagse situaties in en buiten school, en meningen, verwachtingen en gevoelens onder woorden brengen;
- stemt het spreken af op doel en op publiek;
- beschikt over voldoende woorden om zich te kunnen uiten;
- is zich bewust van correct woordgebruik in de juiste situaties.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'spreken' is gericht op de ontwikkeling van kinderen m.b.t.:

- inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur);
- soort (van weinig onderscheid in soort en doel: van monoloog tot bewuste keuze voor beschrijving, informatie of mening geven, verslag, uitleg of instructie).

In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoediging nodig van de leraar.

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8
Spreken	(eventueel op aanmoediging van de leraar) De leerling: <ul style="list-style-type: none">- kan zich voorstellen (bijv. naam en leeftijd)- kan, in eenvoudige bewoordingen, iets over zichzelf vertellen (bijv. waar het graag mee speelt, met wie het graag speelt, wie zijn familieleden zijn, broers, zussen, etc.)- kan een versje opzeggen- kan gevoelens uiten- kan instemming en afkeuring uitdrukken	(eventueel op aanmoediging van de leraar) De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none">- kan over een gebeurtenis vertellen- kan een verhaal (na)vertellen- kan uitleg bij tekening geven- kan een (eenvoudige) beschrijving geven en laat anderen raden wie/wat het is- kan op gevoelens van anderen reageren- kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none">- kan over een ervaring vertellen- kan een zelfbedacht verhaal vertellen- kan een voorbereid praatje over sport, hobby of onderwerp uit een zaakvak houden- kan een mening uitdrukken- kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none">- kan verslag uitbrengen over een activiteit of wedstrijd- kan uitleg geven over bekend onderwerp.- kan praatje bij rondleiding houden- kan (voorbereid) onderwerp uit zaakvakken presenteren- kan een boekbespreking houden- kan persoonlijke standpunten, commentaar en meningen geven, of kan erom vragen in discussies- kan een overtuiging, een mening, instemming en afkeuring uitdrukken- kan spontaan de Engelse taal inzetten bij het spreken

Kenmerken van de taakuitvoering: spreken

De leerling:

- kan klanken vormen
- kan bijvoeglijke naamwoorden gebruiken (zoals big, small, red, orange, cold, warm)
- kan aangeboden woorden en eenvoudige zinnen herhalen
- kan nog hulp gebruiken bij vloeiend en verstaanbaar praten
- krijgt expliciet feedback van leraar
- kan zinnen in eenvoudige zinsconstructies vormen
- probeert woorden bewust te selecteren en deze bewust te gebruiken
- probeert bij enkele bijvoeglijke naamwoorden ook de vergrotende, overtreffende trap of tegenstellingen te gebruiken

De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:

- kan korte zinnen maken waarin lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, bijvoeglijke naamwoorden voorkomen
- is zich bewust van eenvoudige werkwoord vervoegingen (regelmatige werkwoorden)
- raakt zich bewust van samenhang door verhalen te vertellen of prentenboeken na te vertellen
- kan enkelvoud/meervoud gebruiken in zinnen (niet alleen de nouns maar ook de verbs) (bijv. my favourite animal is, my favourite animals are)
- kan dingen vergelijken
- is zich bewust van verleden tijd

De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:

- kan steeds langere zinnen maken waarin lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden en bijvoeglijke naamwoorden, voegwoorden en meervoudsvormen voorkomen
- gebruikt (nog niet altijd correct) onregelmatige werkwoorden en werkwoord vervoegingen
- kan samenhang en structuur aanbrengen in het verhaal, door gebruik van eenvoudige signaalwoorden (for example, and, then,) met hulp) passende verwijswaarden
- kan complexere taalfuncties gebruiken zoals redeneren en concluderen

De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:

- kan de meeste onregelmatige werkwoorden en werkwoord- vervoegingen gebruiken
- kan woorden bewust selecteren en kan deze woorden bewust gebruiken
- kan verstaanbaar spreken, doorgaans met de juiste grammatica, soms nog met aarzelingen, denkpauses en versprekingen

Gesprekken voeren

Doelen tpo voor eind po (ERK-niveau: B1/B2)

De leerling:

- geeft in gesprekken over vertrouwde en alledaagse onderwerpen uit leefwereld;
- kan uiting geven aan persoonlijke meningen;
- kan informatie uitwisselen en gevoelens onder woorden brengen;
- stemt gesprekken af op doel en op publiek (gesprekspartner);
- is gespitst op correct woordgebruik, uitbreiding van de woordenschat.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'gesprekken voeren' is gericht op de ontwikkeling van kinderen met betrekking tot:

- inhoud (van concreet naar abstract, weerspiegeld in onderwerp en woordgebruik);
- gespreksoorten (alle soorten in alle groepen, van meer ondersteuning door de leraar tot meer zelfstandig);
- gespreksregels (van elementair tot vaardig in het voeren van gesprekken).

eind groep 2**Gesprekken voeren**

- De leerling:
- kan (evt. met hulp) deelnemen aan kringgesprekken
 - kan, met taalsteun, gesprekken (gepland en ongepland) voeren:
 - * gesprekken tijdens of na het interactief voorlezen van prentenboeken
 - * leraar-leerling gesprekken
 - * leerling-leerling gesprekken (in spelvorm)

eind groep 4

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:
- kan over eenvoudige en alledaagse taken in eenvoudige bewoordingen communiceren
 - kan gesprekken (gepland en ongepland) voeren:
 - * gesprekken tijdens of na het lezen en schrijven
 - * gesprekken over gevoelens
 - kan (voorzichtig) deelnemen aan discussie en overleg:
 - * korte/ eenvoudige gesprekken
 - * overleg in kleine groepjes
 - * gesprekken over elkaars werk
 - * gesprekken in spelvorm
 - kan informatie uitwisselen:
 - * in situaties waarin leerlingen elkaar helpen en elkaar uitleggen wat ze moeten doen of hoe een bepaalde taak uit te voeren
 - * over spelregels
 - * over gebeurtenis op school (eigen mening)
 - * elkaar feedback geven
 - * elkaar een taak of inhoud uitleggen

eind groep 6

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:
- kan deelnemen aan discussie en overleg:
 - * voorbereiden op gezamenlijke presentatie en hierbij kritische vragen aan elkaar stellen
 - * reageren op plannen voor activiteiten
 - * gesprekken voeren door te reageren op elkaars ervaringen
 - kan informatie uitwisselen:
 - * over inhouden bij het gezamenlijk maken van werkstuk
 - * over een boek met elkaar
 - kan alternatieven tegenover elkaar stellen en deze vergelijken met elkaar

eind groep 8

- De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:
- kan communiceren over taken om dingen te vragen en voor elkaar te krijgen, informatie te verkrijgen en te bespreken wat er vervolgens moet gebeuren:
 - * suggesties beantwoorden en doen, aanwijzingen vragen en geven
 - kan deelnemen aan discussie en overleg:
 - * standpunten en meningen over actueel onderwerp op school of buurt
 - * over een actueel onderwerp op school of in de maatschappij
 - * meningen uitwisselen, problemen verhelderen en reageren op argumenten
 - * bij het plannen van activiteiten
 - * bespreken wat er gedaan moet worden, welke richting moet worden ingeslagen, wie of wat moet worden gekozen, etc.
 - kan informatie uitwisselen:
 - * informatie vragen aan deskundige en dit bespreken met anderen
 - * doorvragen bij een interview

Kenmerken van de taakuitvoering: gesprekken voeren

De leerling:

- wordt aangemoedigd en krijgt ruimte om doel in verschillende gesprekken duidelijk te maken.

Waarbij extra aandacht voor het feit dat:

- *leerkracht vaak initiator van het gesprek is*
- *veel gebruik wordt gemaakt van chunks*
- *wisseling tussen Nederlands en Engels mag*

De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en:

- kan het gesprek afstemmen op het doel
- kan op vragen reageren, en kan vragen beantwoorden
- kan vragen stellen die beginnen met bekende vraagwoorden zoals who, when, what, how?

De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en:

- kan de juiste zinsconstructie toepassen bij vraagzinnen (bijv. Are you ...?)
- is zich bewust van omgangstaal

De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en:

- kan het gesprek afstemmen op gesprekspartner(s)
- is zich bewust van verschil in gesprekspartners
- kan verstaanbaar spreken met de juiste grammatica, soms nog met aarzelingen, denkpauzes en versprekingen

Lezen

Doelen tpo voor eind po (ERK-niveau: B2)

Voorwaarden

De leerling:

- kent hoogfrequente woorden (intermediate level: 3000 woorden);
- heeft een woordenschat welke voldoende is om teksten te lezen en wanneer nodig kan hij/zij de betekenis van onbekende woorden uit de vorm, de samenstelling of uit de context afleiden.

Doelen

De leerling:

- leest op leeftijd afgestemde teksten, over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de directe leefwereld van de leerling uitbouwend naar teksten met onderwerpen die verder van de leerling af staan;
- is in staat om informatieve teksten te lezen, waaronder schoolboek- en studieteksten (voor taal- en zaakvakken), naslagwerken, internetteksten, populaire tijdschriften, notities, schematische informatie en het alledaagse nieuws in de krant;
- is in staat instructieve teksten te lezen zoals (eenvoudige) routebeschrijvingen, aanwijzingen bij opdrachten (uit methode), recepten en gebruiksaanwijzingen;
- leest een eenvoudige betogende tekst, teksten waarin een statement gemaakt wordt, of een standpunt wordt ingenomen, voorkomend in een

(leesbegrip)

- herkent specifieke informatie, wanneer naar één expliciet genoemde informatie-eenheid gevraagd wordt;
- kan belangrijke informatie uit een tekst halen en kan zijn manier van lezen daar op afstemmen; (deze wel samennemen) kan informatie en meningen interpreteren voor zover deze dicht bij de leerling staan
- herkent basale structurelementen, zoals wisselingen van tijd en plaats, rijm en versvorm; kan meeleven met een personage en uitleggen hoe een personage zich voelt;
- kan gedichten en verhaalfragmenten samenvatten
- kan relaties leggen tussen de tekst en de werkelijkheid; kan spannende, humoristische of dramatische passages in de tekst aanwijzen;
- herkent verschillende emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'lezen' is uitgewerkt voor drie aspecten, namelijk teksten, taken en kenmerken van de taakuitvoering. Deze moeten altijd in samenhang bekeken worden. Lezen wordt niet alleen moeilijker of gemakkelijker door de tekst, maar ook door de leestaak, het leesdoel en de eisen die aan de taakuitvoering worden gesteld.

- schoolboek voor taal- en zaakvakken, of in advertenties en reclames;
- leest verhalen van realistisch tot kinderboeken en historische verhalen;
- leest kinderliteratuur/kinderboeken, poëzie en songteksten;
- leest de teksten zodanig vloeiend (hardop) dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat.

(techniek)

- kan teksten zodanig vloeiend lezen dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat;
- kent de meest alledaagse (high-frequency) woorden, of kan de betekenis van een onbekend woord uit de context afleiden.

Aandachtspunten zijn:

- leesplezier staat voorop!;
- betekenisvolle context (gebruik teksten die contextgebonden zijn en die veelal ondersteund worden door enkele afbeeldingen);
- aansluiten bij belevingswereld (gebruik teksten die aansluiten bij de leeftijdsgroep);
- van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit (weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur);
- 'high frequency words'.

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8
Informatieve teksten	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> - raakt vertrouwd met eenvoudige informatieve teksten die zijn afgestemd op de leeftijd (bijv. een tekst op een product, of voedselverpakking, teksten op een poster, boodschappenlijstje) 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan losse woorden en betekenis van woorden lezen in een woordweb of op poster - kan (met hulp) informatieve teksten lezen, (bijv. opsommingen, zoals een boodschappenlijstje) - kan (met hulp) korte bijschriften/toelichting lezen bij tekeningen (bijv. toelichtende teksten bij producten in een winkel) 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan eenvoudige, informatieve teksten lezen (bijv. kinderwoordenboek, kinderatlas, informatieve teksten in kindertijdschriften of uit zaakvakmethoden, of internet) 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan informatieve teksten en schematische overzichten lezen uit zaakvakmethode, kindertijdschrift en kinderencyclopedie, of op internet
Instructies	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> - komt in aanraking met instructies, en krijgt deze voorgelezen 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan (met hulp) een opdracht op een werkblad lezen 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan spelregels, instructie bij computerspel, opdracht in een lesboek of op het bord, aanwijzingen op websites lezen 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan eenvoudige beschrijvingen lezen (bijv. een routebeschrijving)

Betogende teksten		De leerling: - kan (met hulp) eenvoudige reclameteksten lezen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: - kan een ingezonden brief of oproep lezen - kan een advertentie lezen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: - kan een recensie lezen (bijv. boek- of filmrecensie)
Verhalen	De leerling: - komt in aanraking met prentenboeken en eenvoudige boeken	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: - kan eenvoudige leesboeken lezen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: - kan eenvoudige korte verhalen (rond een thema), griezilverhalen, sprookjes of realistische verhalen lezen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: - kan detectiveverhalen, verhalen over andere culturen, stripboeken en comics, korte verhalen (rond een thema), jeugdromans en historische verhalen lezen
Poëzie	De leerling: - raakt vertrouwd met bekende versjes, voorgelezen/voorgezongen liedjes en rijmpjes (bijv. kringliedjes, raadselrijmpjes, liedjes van jaarfeesten)	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: - kan bekende versjes, liedjes en rijmpjes lezen (bijv. kringliedjes, raadselrijmpjes, liedjes van jaarfeesten)	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: - kan nieuwe versjes, liedjes en rijmpjes lezen	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: - kan eenvoudige songteksten en gedichten lezen - kan rapteksten lezen
Kenmerken van de taakuitvoering: lezen	De leerling: (techniek) - kan in een speelse context de structuur van taal (tekst, zin, woord, klank) ontdekken (woordenschat) - groeit door een rijke leeromgeving - gebruikt strategieën om achter de betekenis van een onbekend woord te komen: * door voorlezen (interactie, illustraties benutten)	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: (techniek) - kan in een speelse context: * alfabetisch principe ontdekken * elementaire leeshandelingen ontdekken en beginnen te automatiseren (woordenschat) - groeit door een rijke leeromgeving - gebruikt strategieën om	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: (techniek) - kan klankzuivere woorden vlot en accuraat leren decoderen - kan in niet-klankzuivere woorden lettercombinaties en spellingspatronen leren herkennen (woordenschat) - groeit door een rijke leeromgeving - gebruikt strategieën om	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: (techniek) - kan voor een vlotte en accurate woordherkenning: * unieke patroon van leenwoorden leren herkennen * gebruikmaken van de betekenis van een woord * gebruikmaken van de context van een woord (woordenschat) - gebruikt strategieën om

achter de betekenis van een onbekend woord te komen:

- * door voorlezen (interactie, illustraties benutten)
- * aan een ander vragen

achter de betekenis van een onbekend woord te komen:

- * aan een ander vragen
- * afleiden uit de context

achter de betekenis van een onbekend woord te komen:

- * aan een ander vragen
 - * afleiden uit de context
 - * naslagwerken gebruiken
 - * letterlijk en figuurlijk taalgebruik leren doorzien
-

Leesbegrip

(Met behulp van 'kennis van de wereld, kennis zakelijke teksten, kennis van verhalen en gedichten, taalkennis en strategieën tekstbegrip ontwikkelen.)

De leerling:

- kan het communicatieve doel van zakelijke teksten herkennen, functies herkennen, thema en strekking van de tekst(en) bepalen, achter de bedoeling van de schrijver (illustrator) komen, globale lijn en opbouw herkennen, tekstsoorten en verschillende genres verhalen en gedichten onderscheiden, en teksten vergelijken;
 - kan verbanden leggen tussen prenten/illustraties, tussen illustraties en tekst, tussen titel/kopjes en inhoud van de tekst, tussen tekstdelen tussen verwijzingen en referenties, tussen vorm en inhoud in gedichten;
 - kan specifieke informatie herkennen (personen, dieren, objecten, gebeurtenissen, plaats, tijd);
 - kan begrijpen van woorden en zinnen.
-

Schrijven

Doelen tpo voor eind po (ERK-niveau: A2/B1)

Voorwaarde

De leerling:

- werkt, in de jaren die hieraan voorafgaan, naar dit (eind)doel toe. Het begint laagdrempelig en spelenderwijs, door kennis te nemen van geschreven teksten.

Doelen

De leerling:

- schrijft eenvoudige teksten die samenhang vertonen, met een eenvoudige lineaire opbouw, over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de directe leefwereld van de leerling;
- is in staat om te corresponderen, bijvoorbeeld ingezonden brieven te versturen, of om een verzoek om informatie in te dienen;
- is in staat formuleren in te vullen, berichten of advertenties te schrijven en aantekeningen te maken;
- kan korte verslagen, werkstukken en samenvattingen schrijven;
- schrijft vrij over eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën;
- brengt samenhang aan in teksten, kan teksten afstemmen op doel en op publiek.

TOELICHTING OP DIT DEEL

De uitwerking voor 'schrijven' is gericht op de ontwikkeling van kinderen en op het leren van schrijfstrategieën voor:

- oriënteren op inhoud, doel, vorm, eigen kennis;
- afstemmen van aanpak op doel en publiek;
- bepalen of het doel bereikt wordt en de aanpak (zo nodig) bijstellen;
- evalueren van de tekst, (zo nodig) reviseren;
- reflecteren op de gehanteerde aanpak.

Het schrijven van zinsconstructies volgt eenzelfde opbouw als die bij spreken. Dat betekent:

- inhoud (van concreet naar abstract en oplopend in complexiteit, weerspiegeld in onderwerp, formulering en structuur);
- soort (van weinig onderscheid in soort en doel: van monoloog tot bewuste keuze voor beschrijving, informatie of mening geven, verslag, uitleg of instructie)

In de groepen 1 t/m 4 hebben de leerlingen nog (veel) aanmoedigingen nodig van de leraar.

Bij het schrijven dient er wel aandacht te zijn voor spelling, met name bij high frequency words. Voor meer handvatten hoe spelling te integreren in deze leerlijn raadpleeg de handreiking tpo-spelling.

	eind groep 2	eind groep 4	eind groep 6	eind groep 8
Correspondentie	De leerling: <ul style="list-style-type: none">- neemt kennis van geschreven teksten (bijv. bestudeert en bespreekt briefjes of kaartjes naar een klasgenoot, ouder of de leraar)	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none">- kan (met hulp) een briefje of kaartje schrijven aan een klasgenoot, ouder of de leraar	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none">- kan brieven en kaartjes schrijven (bijv. naar een zieke leraar)- kan berichtjes schrijven (bijv. berichtje voor schoolkrant of berichtje op prikbord aankondiging voor feest of bijeenkomst of berichtje voor bekenden (kattenbelletjes))	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none">- kan bedankjes schrijven voor attentie (bijv. als leerling ziek is geweest)- kan een uitnodiging schrijven voor ouders (bijv. voor klasevenement)- kan een ingezonden brief schrijven voor schoolkrant

Formulieren invullen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> - neemt kennis van zakelijk en formeel taalgebruik (bijv. nieuwsberichten, een opsporingsbericht, menukaartjes, etiketten, labels, uithangborden, reclameborden, lijstjes) 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan (met hulp) toelichting noteren bij afbeelding/tekening 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan een aanmeldingsformulier invullen voor een uitje - kan bijschriften schrijven bij afbeeldingen en tekeningen 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan een formulier invullen voor bijv. een prijsvraag of aanbieding - kan korte zakelijke standaardteksten of zakelijke berichten, produceren, bijv. advertentie of eenvoudige recepten
Verslagen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> - neemt kennis van geschreven teksten naar aanleiding van een gebeurtenis, bijschriften bij afbeeldingen/tekeningen (samen met de leraar) 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan (met hulp) lijstjes of uitnodiging schrijven 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan kort verslag schrijven van een gebeurtenis - kan verslag doen van activiteiten in de vorm van een informatieposter, muurkrant of boekje - kan korte informatieve teksten schrijven naar aanleiding van een activiteit of gebeurtenis 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan informatie weergeven uit een tekst - kan een gelezen verhaal (schriftelijk) samenvatten in eigen woorden - kan een werkstuk schrijven
Creatief schrijven	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> - neemt kennis van korte geschreven teksten bij zelfgemaakte tekeningen of bestaande afbeeldingen in boekjes of posters 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 2 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan (met hulp) eigen woorden en korte zinnen schrijven bij zelfgemaakte tekeningen of bestaande afbeeldingen in boekjes of posters 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 4 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan over eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën, schrijven in een informatieve tekst of bijv. in de vorm van een verhaal of gedicht 	De leerling beheerst de doelen van eind groep 6 en: <ul style="list-style-type: none"> - kan korte teksten schrijven (bijv. n.a.v. een ervaring of een voorstelling, een belangrijke gebeurtenis - kan voor verschillende doelen en voor verschillend publiek schrijven

English - Bilingual Primary Education (tpo)

This is a sample elaboration of the English tpo learning trajectory for bilingual Primary Education organised in goals per two grade levels.

Vocabulary and Word Usage

Tpo goals at the end of primary education

The pupil:

- has sufficient vocabulary to be able to express themselves adequately;
- is keen on correct word usage.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'vocabulary and word usage' reflects children's language and literacy development. Towards the end of year 8, vocabulary should no longer be a distinguishing feature as the pupil's vocabulary should be sufficient to read and understand texts. When necessary, the meaning of unknown words can be adequately looked up (in dictionaries), inferred or deduced from structural analysis or context.

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Passive vocabulary	The pupil: - has a passive vocabulary of on average 2500 words	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - has a passive vocabulary of on average 4000 words	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - has a passive vocabulary of on average 6500 words	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - has a passive vocabulary of on average 8500 words
Active vocabulary	The pupil: - has an active vocabulary of on average 1000 words	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - has an active vocabulary of on average 2500 words	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - has an active vocabulary of on average 4500 words	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - has an active vocabulary of on average 7000 words
Vocabulary expansion	The pupil: - has an interest in words and word meanings (inferring) - can appropriately use words for concrete matters - can appropriately use words for school interactions - can appropriately use words from (picture) books	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - can use subject specific language/academic school language - can use words specific to classroom English - can understand different forms of negations/denials	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - can deduce new word meanings from familiar words - can search words in an (online) dictionary - can vary word usage - can express ideas and feelings in concrete terms	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - can understand and use abstract concepts from subject specific language/academic school language - can use proverbs, expressions and metaphors

- can understand the difference between singular and plural word forms

- can distinguish between affirmative and negative language

- can use affirmative and negative language

Listening

Tpo goals at the end of primary education (CEFR-level: B2)

The pupil:

- listens to spoken texts on everyday topics which connect to their experiences and interests;
- understands the main points and can make relationships between them;
- recognises and experiences cohesion in texts;
- recognises and understands how texts are geared to purpose and audience;
- recognises grammatically correct word usage.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'listening' focuses on children's development regarding:

- *content (from concrete to abstract and increasing in complexity, which is reflected in topic, phrasing and structure);*
- *form (from targeted listening instructions to making independent choices in overall, exact or selective/targeted listening).*

In years 1 through 4, pupils still need (a lot of) encouragement from their teacher. Teachers should consider using: visual support, total physical response, facial expressions and gestures.

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Listening	(individually, in small groups and within the group as a whole) The pupil: - can listen to instructions * behavioural cues * explanations, task directions and instructions (about familiar classroom activities) - can listen to a story * stories told by the teacher, another child or someone else, or can listen to aloud readings of a picture book	(individually, in small groups and within the group as a whole) The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - can listen to instructions - explanation of new tasks * task instruction - can listen to a story - can listen to the teacher's opinion, or the opinion of someone else * watches and listens to radio and television and to spoken text on the Internet * informative presentations by the teacher.	(individually, in small groups and within the group as a whole) The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - can listen to instruction (with support of visuals, gestures or facial expressions e.g.) - can listen to a story (with support of visuals, gestures or facial expressions e.g.) * information about current topics	(individually, in small groups and within the group as a whole) The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - can listen to instruction * instruction of an assignments which has to be performed at another time - can listen to a story (with less visual support) - can listen to information about more abstract topics - can listen to an argumentative essay from the teacher or another pupil

- * stories told by the teacher or another pupil about what they have experienced or to made-up stories
- can listen to information (about concrete subjects)
- * looks at and listens to spoken text and (short) movies
- * digital picture books and audio books
- * age-appropriate series
- * (age-appropriate) educational programs

Task performance characteristics: listening

<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can understand and carry out instructions - develops story comprehension (differences between a story, instruction, or information) - can interpret what they hear - can recognise rhyming words - can distinguish sounds 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can link knowledge of the world to spoken text - can ascertain the meaning of spoken text based of own knowledge and experience 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can accurately listen to explanations and instruction - can consciously check whether spoken text is understood - can recognise the purpose of a text - can adapt their way of listening to match the purpose - can recognise the main idea of a text through engaging with different types of text and topics - can derive (word) meanings - can recognise different opinions - can summarise what has been heard - can ask specific questions to extract correct information from a text 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - develops comprehension of less familiar (spoken) stories and text types and listens selectively to retrieve specific information - can listen critically - can listen with attention - can recognise the purpose of spoken text - can identify, distinguish and determine main ideas in (parts of) (spoken) texts - can recognise different opinions - can evaluate what has been heard - can ask specific questions to extract correct information from a text
---	--	--	--

Speaking

Tpo goals at the end of primary education (CEFR-level: B1/B2)

The pupil:

- can reasonably fluently and in clear language inform, report, explain and instruct in everyday situations in and out of school, describe events, and express opinions, expectations and feelings;
- matches speaking to its purpose and audience;
- has sufficient vocabulary to express themselves appropriately;
- is aware of appropriate word usage in certain situations.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'speaking' focuses on children's development regarding:

- *content (from concrete to abstract and increasing in complexity, which is reflected in topic, phrasing and structure);*
- *type (from little distinction in type and purpose/monologue to conscious choice of describing, instructing, explaining, reporting, informing or giving an opinion).*

In years 1 through 4, pupils still need (a lot of) encouragement and support from their teacher.

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Speaking	<p>(possibly) with the encouragement of the teacher</p> <p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can introduce themselves (e.g. name and age) - can, in simple terms, tell something about themselves (e.g. what they like to play with, who their relatives are, brothers, sisters, etc.) - can recite a poem/rhyme - can express feelings - can express approval and disapproval 	<p>(possibly) with the encouragement of the teacher</p> <p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can tell about an event - can retell a story - can explain a drawing - can give a (simple) description and let others guess who/what it is - can react to the feelings of others - can spontaneously use the English language when speaking 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can tell about an experience - can tell their own made-up story - can give a prepared talk about a sport, hobby or any of the subject areas - can express an opinion - can spontaneously use the English language when speaking 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can report on an activity or competition - can explain about a familiar topic/subject - can give a talk on a guided tour - can present a topic from one of the subject areas (prepared) - can write a book review - can express personal views, comments and opinions or ask for them in discussions - can express beliefs, opinions, approval and disapproval - can spontaneously use the English language when speaking

Task performance characteristics: speaking	The pupil: <ul style="list-style-type: none"> - can form sounds - can use adjectives (such as: big, small, red, orange, cold, warm) - can repeat words and simple sentences - can speak fluently and understandably with support - receives explicit feedback from the teacher - can form simple sentences - tries to consciously select and use certain words - tries to use augmentatives, superlatives and opposites 	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can make short sentences including articles, prepositions, adverbs and/or adjectives - is aware of simple verb conjugations (regular verbs) - becomes aware of coherence by telling and retelling stories (possibly with the support of picture books) - can use singular/plural forms in sentences (nouns as well as verbs) (e.g. my favourite animal is, my favourite animals are) - can compare things - is aware of the past tense 	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can make increasingly longer sentences including articles, prepositions, adverbs, adjectives, conjunctions and/or plural forms - uses irregular verbs and verb conjugations (although not always correctly yet) - (with support) can bring coherence and structure to a story, using simple signal words (e.g. and, then) and appropriate anaphora - can use more complex language such as reasoning and inference 	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can use many irregular verbs and verb conjugations - can deliberately select and use certain words - can speak intelligibly generally using correct grammar (hesitations, pauses and slips of the tongue still occur)
---	---	--	--	--

Making conversations

Tpo goals at the end of primary education (CEFR-level: B1/B2)

The pupil:

- converses about familiar and everyday topics from the world around them;
- can express personal opinions;
- can exchange information and express feelings;
- attunes conversations to purpose and audience;
- is keen on correct word usage and expansion of vocabulary.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'making conversation' focuses on children's development regarding:

- *content (from concrete to abstract, which is reflected in topic and word usage);*
- *conversational types (all types in all groups, and from receiving more teacher support to being more independent);*
- *conversational rules (from elementary to being proficient in making conversation).*

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Making conversation	The pupil: <ul style="list-style-type: none"> - can participate in classroom 	The pupil masters the end-of-year-2 goals and:	The pupil masters the end-of-year-4 goals and:	The pupil masters the end-of-year-6 goals and:

- discussions (possibly with support)
- can make (planned and unplanned) conversations (with language support):
 - * conversations during or after interactive readings of picture books
 - * teacher-pupil conversations
 - * pupil-pupil conversations (in game form)
- can communicate in simple terms about basic and everyday tasks
- can have conversations (planned and unplanned):
 - * conversations during or after reading and writing tasks
 - * conversations about feelings
- can (cautiously) participate in discussions and deliberations:
 - * makes short/ simple conversations
 - * has discussions in small groups
 - * has conversations in which pupils talk about each other's work
 - * makes conversations during play and games
- can exchange information:
 - * exchanges information in situations where pupils help each other and explain to each other what to do or how to perform a particular task
 - * talks about the rules of a game
 - * gives opinions about events at school
 - * gives feedback
 - * explains a task or task content
- can participate in discussions and deliberations:
 - * prepares for joint presentations, asking critical questions
 - * reacts to plans for activities
 - * has discussions in which they react to each other's experiences
- can exchange information:
 - * exchanges information with regards to content when doing collaborative projects
 - * has book discussions
- can compare and contrast alternatives
- can communicate about tasks to ask clarification and getting things done, obtain information and discuss what to do next:
 - * can make and comment on suggestions, ask for and give directions
- can participate in discussions and deliberations:
 - * discusses points of view and opinions on current topics at school or in their neighbourhood
 - * discusses current topics at school or in society
 - * exchanges opinions, clarifies problems, responds to arguments
 - * makes plans for activities
 - * discusses what to do, what direction to take, who or what to choose, etc.
- can exchange information:
 - * requests information from experts and collaboratively discusses this
 - * asks questions during an interview

Task performance characteristics: making conversation	The pupil: <ul style="list-style-type: none"> - is encouraged and given space/ time to clarify their purpose in various types of conversations <i>Pay extra attention to the fact that:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>the teacher is often the initiator of conversations</i> - <i>much use is made of chunks</i> - <i>code switching between Dutch and English is allowed</i> 	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can tailor conversations to its purpose - can respond to and answer questions - can ask questions utilising familiar question words, such as who, when, what, how? 	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can apply correct sentence structure to indicate a question (e.g. Are you ...?) - is aware of colloquial language 	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: <ul style="list-style-type: none"> - can adapt conversation to the interlocutor(s) - is aware of differences in conversational partners - can speak intelligibly using correct grammar, sometimes still with hesitations, pauses and slips of the tongue
--	--	---	---	--

Reading

Tpo goals at the end of primary education (CEFR-level: B2)

Requirements

The pupil:

- knows high-frequency words (intermediate level: 3000 words);
- has a vocabulary sufficient to read texts and when necessary can infer the meaning of unknown words through form, composition or context.

Goals

The pupil:

- reads age-appropriate texts, on everyday topics or on topics from the pupil's immediate environment, expanding to texts with topics which are less familiar;
- is able to read informative texts, including textbooks and study texts (for language and subject areas), reference books, internet texts, popular magazines, notes, schematic information and current news in the newspaper;
- is able to read instructional texts such as (simple) directions, instructions to assignments, and recipes;
- reads simple argumentative and or persuasive texts, appearing in a textbook for language and subject areas, or in advertisements and commercials;
- reads a range of stories from realistic to youth novels and historical

(Reading compression)

- can recognise specific information when asked explicitly; can extract important information from a text and adapt their reading accordingly
- can interpret information and opinions provided they are related to the pupil
- can recognise basic language structures such as changes in time and place, rhyme and poetic scheme;
- can empathise with a character and explain how a character feels;
- can summarise poems and (parts of) stories fragments
- can make relationships between text and reality; can point out exciting, humorous or dramatic passages in texts; can recognise different emotions in texts, such as sadness, anger and joy.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'reading' is based on three aspects, namely texts, tasks and characteristics of task performance. These should always be considered in conjunction as reading is not made more difficult or easier just by the text, but also by the reading task, the reading objective, and the demands placed on task performance.

narratives;

- reads children's literature/ youth novels, poetry and song lyrics;
- reads texts fluently (aloud) in a way that word recognition does not interfere with text comprehension.

(Techniques)

- can read texts fluently in a way that word recognition does not interfere with text comprehension.
- knows the most common (high-frequency) words, and can infer the meaning of an unfamiliar word from context.

Important considerations to the reading learning trajectory are:

- *reading for pleasure is paramount!;*
- *offering meaningful context (using texts which are context-related and often supported by visuals);*
- *connecting texts to the children's interests and experiences (using texts related to the age group);*
- *offering texts from concrete to abstract and increasing in complexity (which is reflected in topic, wording and structure);*
- *teaching of 'high frequency words'.*

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Informative texts	The pupil: - becomes familiar with simple informational age-appropriate texts (e.g., text on a product, or food package, texts on a poster, shopping list)	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - can read individual words and meanings of words in a wordweb or on a poster - (with support) can read informative texts, (for example, lists, such as a shopping list) - (with support) can read short captions/explanations to drawings (e.g. explanatory texts to products in a store)	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - can read simple informative texts (e.g. children's dictionaries, children's atlases, informative texts from children's magazines or subject related materials, or the Internet)	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - can read informative texts and schematic overviews from subject related materials, children's magazines and children's encyclopaedias, or the Internet
Instructions	The pupil: - comes into contact with instruction texts which will be read aloud	The pupil masters the end-of-year-2 goals and: - (with support) can read instructions on a worksheet	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - can read rules of a game, instructions for computer games, instructions in a textbook or on the board, instructions on websites	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - can read simple descriptions (e.g. directions)
Persuasive texts		The pupil: - (with support) can read simple advertisements	The pupil masters the end-of-year-4 goals and: - can read a letter or an appeal - can read an advertisement	The pupil masters the end-of-year-6 goals and: - can read a review (e.g. book or film review)

Stories	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comes into contact with picture books and basic reading books 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read basic novels 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read simple short stories (related to a theme), horror stories, fairy tales or realistic stories 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read mystery stories, stories about other cultures, comic books, short stories (related to a theme), youth novels and historical stories
Poetry	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - becomes familiar with well-known poems, songs and rhymes (e.g., nursery rhymes, traditional and festive songs or poems) 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read well-known poems, songs and rhymes (e.g., nursery rhymes, traditional and festive songs or poems) 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read new poems, songs and rhymes 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can read simple song lyrics and poems - can read rap lyrics
Task performance characteristics: reading	<p>The pupil:</p> <p>(Techniques)</p> <ul style="list-style-type: none"> - discovers the structure of language (text, sentence, word, sound) in a playful context <p>(Vocabulary)</p> <ul style="list-style-type: none"> - increases through a rich learning environment - uses strategies for determining the meaning of an unfamiliar word: <ul style="list-style-type: none"> * through reading aloud (interaction, use of illustrations) 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <p>(Techniques)</p> <ul style="list-style-type: none"> - discovers alphabetic principle in a playful context - discovers and begins to automatically recall basic reading strategies in a playful context <p>(Vocabulary)</p> <ul style="list-style-type: none"> - increases through a rich learning environment - uses strategies for determining the meaning of an unfamiliar word: <ul style="list-style-type: none"> * through reading aloud (interaction, use of illustrations) * asking another person 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <p>(Techniques)</p> <ul style="list-style-type: none"> - learns to decode phonetically spelled words fluently and accurately - learns to recognise letter combinations and spelling patterns in non-phonetically spelled words <p>(Vocabulary)</p> <ul style="list-style-type: none"> - increases through a rich learning environment - uses strategies for determining the meaning of an unfamiliar word: <ul style="list-style-type: none"> * asking another person * inferring from context 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <p>(Techniques)</p> <p>for smooth and accurate word recognition:</p> <ul style="list-style-type: none"> - learns to recognise the unique patterns of loanwords - makes use of the meaning of a word - makes use of the context of a word <p>(Vocabulary)</p> <ul style="list-style-type: none"> - uses strategies for determining the meaning of an unfamiliar word: <ul style="list-style-type: none"> * asking another person * inferring from the context * using reference books * learning to recognise literal and figurative language

**Reading
comprehension**

*(Developing reading
comprehension and
language skills through
knowledge of the world,
knowledge of texts
related to subject areas,
knowledge of stories
and poems.)*

The pupil:

- recognises communicative purposes of texts related to subject areas, features of texts, determining theme and scope of text(s), author's (illustrator's) intent, identifying main idea and structure, distinguishing genres and text types, and comparing texts
 - makes connections between pictures/illustrations, illustrations and text, title/headings and content, parts of text, references, form and content in poems
 - recognises specific information (people, animals, objects, events, place, time)
 - understands words and sentences
-

Writing

Tpo goals at the end of primary education (CEFR-level: B2)

Requirements:

In the years leading up to this, the pupil is working toward this (final) goal. The writing learning trajectory starts the learning about written texts in a low-key, playful way.

Goals

The pupil:

- writes simple texts that are coherent, with a simple linear structure, on everyday topics or on topics from the child's immediate environment;
- is able to correspond, e.g. by sending letters, or making a request for information;
- is able to complete forms, write notices or advertisements, and take notes;
- can write short reports, papers and summaries;
- writes creatively about own ideas, experiences, events and fantasies;
- brings coherence to texts and can match texts to purpose and audience.

EXPLANATION ABOUT THIS PART

The elaboration of 'writing' follows children's development and focuses on the learning of writing strategies regarding:

- orienting on content, purpose, form, and personal knowledge;
- adapting the approach to their goal and audience;
- determining whether their goal is achieved and (if necessary) adjusting their approach;
- evaluating their text, and (if necessary) revising it;
- reflecting on their approach used.

This elaboration follows the same structure as the one used for speaking.

This means:

- content (from concrete to abstract and increasing in complexity, which is reflected in topic, phrasing and structure);
- type (from little distinction in type and purpose/monologue to conscious choice of describing, instructing, explaining, reporting, informing or giving an opinion).

In years 1 through 4, pupils still need (a lot of) encouragement and support from the teacher.

When writing, attention needs to be paid to spelling, especially with regards to high frequency words. For more guidance on how to integrate spelling into this learning trajectory, see the handbook tpo-spelling.

	end of year 2	end of year 4	end of year 6	end of year 8
Correspondence	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - becomes aware of written texts (e.g., discusses and studies letters or cards to a classmate, parent or teacher) 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (with support) can write short letters or cards to a classmate, parent or teacher 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write letters and cards (for example, to someone who is ill) 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write thank-you notes and/or thoughtful messages (for example, to someone who has been ill) - can write an invitation to parents (e.g. for a class event) - can write a letter for the school newspaper

Completing forms	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - becomes aware of formal language (e.g. news reports, a search report, menus, labels, tags, signs, billboards, lists etc.) 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (with support) can write explanatory notes on pictures/drawings 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write messages (e.g. a message for a school paper, an announcement on a bulletin board for a party or meeting, messages to acquaintances) - can complete a registration form for an outing - can write captions for pictures/drawings 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can complete a form, e.g. for a competition or proposal - can produce short formal texts or messages, e.g. ads or simple recipes
Reporting	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (with support) becomes aware of written texts in response to an event, or captions to pictures/drawings 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (with support) can write lists or invitations 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write a short report about an event - can report on activities in the form of a poster, flyer or newspaper article - can write short informative texts in response to an activity or event 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can reproduce information from a text - can summarise a story in their own words (in writing) - can write an essay/paper
Creative writing	<p>The pupil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - becomes aware of short written texts which accompany self-created drawings or existing pictures in booklets or posters 	<p>The pupil masters the end-of-year-2 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (with support) can write their own words and short sentences to accompany self-created drawings or existing pictures in booklets or posters 	<p>The pupil masters the end-of-year-4 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write about their own ideas, experiences, events and fantasies in an informative text, story, poem etc. 	<p>The pupil masters the end-of-year-6 goals and:</p> <ul style="list-style-type: none"> - can write short texts (e.g. about an experience, performance or important event) - can write for different purposes and for different audiences

